

שותפות ושותפים יקרים,

המשורר אהוד מנור כתב: "כדי להגשים חלום אחד ישן יש צורך במיליון חולמים שלא אוטמים את אוזניהם... שעוד זוכרים איך להקל את הנאב...". צוות מן הבארות מבקש לחזק את התקווה בימים הקשים העוברים על כולנו, לתרום למאמצים לקיום שגרת לימודים ולחזק את מרקם החיים העדין ממילא בין יהודים וערבים.

"מקום בלב" הינו מקבץ מערכי הוראה קצרים הכוללים שירים וטקסטים בערבית ובעברית ומזמנים שיח אינטלקטואלי ורגשי המתקף את מגוון המחשבות והרגשות של תלמידים יהודים וערבים כאחד. הטקסטים נבחרו במטרה לאפשר התמודדות עם הקושי והנאב שחווים כולנו, לחזק חוסן ותחושת מסוגלות - ולחנך לטוב.

מקום מקום בלב في القلب

الشريكات والشركاء الأعزاء،

يقول الشاعر أهود منور: "لتحقيق حلمٍ واحدٍ قديمٍ، نحتاجُ إلى مليونٍ حالمٍ لا يصمّون أذانهم... الذين يتذكّرون بعدُ كيف يخفّفون الألم...". يسعى برنامج "من الأبار" إلى تعزيز الأمل في هذه الأيام الصعبة التي ألمت بنا، وصبّ الجهود الحثيثة لبناء انتظامٍ تعليميٍّ، وتعزيز النسيج الحياتي المترايط بين اليهود والعرب.

"مكان في القلب" - عبارة عن مجموعة من المخططات الدراسية القصيرة، التي تشمل قصائد ونصوصًا بالعبرية والعربية، التي تُتيح خطابًا فكريًا وعاطفيًا يتطرق بدوره إلى مختلف أفكار الطلاب اليهود والعرب ومشاعرهم على حدّ سواء. وقع الاختيار على هذه النصوص بهدف التأقلم مع الصعوبات والألم التي نختبرها جميعًا، لتعزيز الحصانة النفسية والشعور بالكفاءة والتربية للأفضل.

الوحدات التعليمية متوفرة ومتاحة لكم على موقع برنامج من الأبار، وأيضًا تجدونها على مجموعة الواتس أب الخاصة.
للانضمام:

<https://chat.whatsapp.com/JPURUZtSmeb0Bh9P6s9l18>

يسرّنا أن ترسلوا لنا تغذيةً مرتدةً على الفعاليات، اقتراحات للتّحسين وأية أفكار راودتكم.

للتواصل: MinHabeerot@shi.org.il

كُلّنا رجاء بأخبار سارة قريبة
طاقم من الأبار - معهد هارطمان

شندע ימים טובים,
צוות מן הבארות - מכון הרטמן

لِيَسْجِدْ لِي بِقَلْبِهِ لِيَسْجِدْ لِي بِقَلْبِهِ! اسْتَعْمِلْنِي لِسَلَامِكَ!

במערך זה נבקש להשתמש בכוחה של תפילה ולאפשר ביטוי לקשת רגשות: יגון, תחינה, נחמה ותקווה. התפילה מיוחסת לפרנציסקוס הקדוש מאסיזי, ומילותיה אומצו והולחנו ע"י הזמרת שולי נתן בשירה "אנא אלי".
הטקסטים והשאלות המובאים לפניכם מזמנים שיח על הרצון להבין והנמיה להיות מובנים. הזמנה לחפש את האור והביחד, למרות החושך והקיטוב.

في هذا المخطط الدراسي، ندعو إلى الاستعانة بقوة الصلاة، لنعبّر عن مختلف المشاعر: الألم، التضرّع، السلوان والأمل. الدعاء التالي هو صلاة تُعرف باسم "استعملني لسلامك"، وتُنسب للقديس فرنسيس الاسيزي. هذا وقامت المغنية شولي ناتان بتلحين هذا الدعاء في أغنية أسمتها "أنا آيلي - أنا آلي - أرجوك إلهي".
تدعو النصوص والأسئلة التالية إلى خطابٍ حول الرغبة في أن نفهم ونفهم. دعوة للبحث عن النور والألفة رغم الظلمة والانقسام.

אֱלֹהֵי עֵשְׂנִי כְּלִי לְשִׁלּוּמְךָ! | פּרנצִיסקוּס הַקְדוּשׁ מֵאֲסִיזִי
يَا رَبِّ اسْتَعْمِلْنِي لِسَلَامِكَ! | القديس فرنسيس الاسيزي

אֱלֹהֵי עֵשְׂנִי כְּלִי לְשִׁלּוּמְךָ
הוּי צוּרִי וּמְשַׁגְבִּי, חֲנִנִי בְּחֶסֶדְךָ!
לֹא אֶבְקֶשׁ לִי נְחֻמִּים, כִּי אִם אֲנַחֵם
לֹא אֶבְקֶשׁ לִי הַבְּנָה, כִּי אִם אָבִי
לֹא לְהִיּוֹת אָהוּב, כִּי אִם לְאָהֵב
כִּי בְּנִתְּנִי, נִקְיָל
בְּמַחְלֵנוּ, יִמְחַל לָנוּ.
וּבְמֹותֵנוּ, נוֹלֵד לַחַיִּי עוֹלָמִים.

אֱלֹהֵי עֵשְׂנִי כְּלִי לְשִׁלּוּמְךָ!
בְּמֶקוֹם בּוֹ מְסַלֵּת שְׂנֵאָה - תְּנִי וְאַזְרַע אֲהַבָּה
תַּחַת הָעֵלְבוֹן - חֲנִינָה
תַּחַת הַמַּחְלֶקֶת - חֲזוֹן
תַּחַת אֲבָדוֹן - אֶמֶת
תַּחַת הַסָּפֵק - אֶמוּנָה
תַּחַת הַיֵּאוּשׁ - תְּקוּהָה
תַּחַת הָעֵלְטָה - אֹר
תַּחַת הַיְגוֹן - שְׂמִיחָה.

*תפילה המיוחסת לפרנציסקוס הקדוש מאסיזי (1181-1226). נזיר איטלקי קתולי, מייסד המסדר הפרנציסקני, אשר הפך את העוני והסגפנות לערכים דתיים מרכזיים ויצר אידיאל חדש לדמות הנזיר הפורש ולחיי הנזירות לדידו, על הנזיר להתערות בין הבריות ולעזור לחלשים, לחולים ולעניים.

להשמעה בביצוע מאגדה אלרומי

יְהוָה יִשְׁמַע דְּבַר לְשׁוֹמְרָי! | פרנציסקוס הקדוש מאסיזי
يا رَبِّ اسْتَعْمِلْنِي لِسَلَامِكَ! | القديس فرنسيس الاسيزي

يا رَبِّ اسْتَعْمِلْنِي لِسَلَامِكَ.
يا رَبِّ لا تَجْعَلْنِي أَطْلَبِ اوَّلًا،
أَنْ أُعْزَى، بل أَنْ أُعْزِي
أَنْ أُفْهَم، بل أَنْ أُفْهَمَ،
أَنْ أُحِبَّ، بل أَنْ أُحَبَّ
لأن الانسان يأخذ عندما يعطي،
ويحصل على الغفران عندما يغفر،
وعندما يموت يقوم للحياة الابدية

يا رَبِّ اسْتَعْمِلْنِي لِسَلَامِكَ
فَأَصْغِ الحُبَّ حَيْثُ البُغْضُ،
وَالْمَغْفِرَةَ حَيْثُ الإِسَاءَةُ،
وَالإِتِّفَاقَ حَيْثُ الخِلافُ،
وَالْحَقِيقَةَ حَيْثُ الضَّلَالُ،
وَالإِيْمَانَ حَيْثُ الشُّكُّ،
وَالرَّجَاءَ حَيْثُ اليَأْسُ،
وَالنُّورَ حَيْثُ الظُّلْمَةُ،
وَالفَرَحَ حَيْثُ الكَأْبَةُ،

*دعاء يُنسب للقديس فرنسيس الاسيزي [1181-1226]. راهب إيطاليّ كاثوليكيّ، مؤسس الرهبنة الفرنسيسكانية، جعل الفقر والزهد قيمتين دينيتين مركبتين وأنشأ نموذجًا مثاليًا جديدًا لشخصية الرّاهب وحياة الرهبانية. بناءً على تعاليمه، على الرّاهب أن يكون متيقظًا لأحوال النَّاس، وأن يساعد الضعفاء والمرضى والفقراء.

للإستماع بصوت ماجدة الرومي

שאלות לדין ומחשבה אַשְׁלָה ללנַאש וּללַאֲפִיר

מָא לְאִי יִטְלַבֵּה מִתְחַדֵּת מִן אֱלֹהִים תְּעָלִי? כִּיִּפ תִּפְסְרוּן
אֲטַלַּב אֲתָלִי - "יָרַב אֲסַתְמַלְנִי לְסַלְמַכּ"?

אֲחַתְרוּ שְׁנַאֲיָה אוֹ אֲשֵׁנִים מִן אֲשֵׁנַיִת אֲלִי אֲוֹרְדָהּ אֲלֵכֵם [חֶב/בְּגֻז,
נֹר/זַלְמָה...] - מָא אֲעֻלָּה בֵּינֵהֶם? עֻלָּה תִנַּאֲז? תִּבְאֵל? תְּכַמֵּל? שְׁיֵא
אַחַר? עֲלְלוּ אִיבַתְכֶם/נָ.

מָא אֲשֵׁרֵךְ בֵּין שֵׁלְסֵלֶה אֲזַדָּד הַזֶּה? הֵל תִּמְאֹהוּן
מִע מֻוֹף אֲלֵכֵם בֵּלְנִסְבָּה לְלֵחִיר וְאֲשֵׁרֵךְ בֵּין עַלְמָנָא?

לָאֵן אֲנִישָׁן יֵאָחַז עֲנַדְמָא יַעֲטִי, וַיַּחֲסֵל עַל אֲגֻפְרָן עֲנַדְמָא יַגְפֵּר - "מָא"
אֲעִירָה אֲלִי יִתְוַסֵּל אֵלֶיהָ אֲלֵכֵם הֵנָּה? הֵל תִּתְוַאֲפֻוּן מִעֵהָ? הֵל הַזֶּה אֲמִירָה
שְׁחִיחַ בְּשֵׁכֵל מִטְּלֻךְ? שַׁרְכֹּנָא בְּמֻוֹף יַעֲבֵר עַן אֲדַעַתְכֶם/נָ.

בְּרֵאִיכֶם/נָ, הֵל אֲלֵכֵם אֲדַתִּי וְאֲחֻסוֹל עַל מֻוֹפֵל אֲוֹהֵרִי
מִן אֲעֻלָּה לְאַחֲרִין, תִּקָּל אִם תִּעֲזֵז מִן הַזֶּה אֲעֻלָּה? מָא הוּא רֵאִי
אֲלֵכֵם בֵּין הַזֶּה אֲעֻלָּה?

מָה מִבְּקַשׁ הַדּוֹבֵר מֵאֲלוֹהִים? אִיךָ אַתֶּם מִבְּנִים אֶת הַבְּקֵשָׁה -
'עֲשֵׂנִי כְּלִי לְשִׁלּוּמֶךָ'?

בְּחַרוּ אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם מֵהַצְּמִדִּים שֶׁמִּתְאָר הַכּוֹתֵב (שְׁנֵאָה/אֲהָבָה,
עֲלֻטָּה/אֲוֹר...) - מָה הֵיחָס בֵּינֵהֶם? הֵאֵם הוּא מִבְּקַשׁ תִּיקוּן?
הַשְׁלָמָה? נִיגוּד? הַחֲלָפָה? מִשְׁהוּ אַחֵר? הַסְּבִירוֹ אֶת עֲמַדְתְּכֶם.

מָה מִשְׁוֹתֵף לְרַצֵּף הַהִיפּוֹכִים הָאֵלֶּה? הֵאֵם אַתֶּם.
מִזְדֵּהִים. וְעַם הַתְּפִיסָה שְׁעוֹלָה מִבְּקִשׁוֹתֵיךְ שֶׁל הַכּוֹתֵב בֵּיחָס
לְטוֹב וְלְרַע בְּעוֹלְמָנוּ?

"בְּנִתְנָנוּ נִקְבַּל, בְּמוֹחֲלָנוּ יִמְחַל לָנוּ" - מָה הַמִּסְקָנָה שְׁאֵלֶיהָ מִגִּיעַ
הַכּוֹתֵב? הֵאֵם אַתֶּם מִסְכִּימִים אִיתוֹ? הֵאֵם זֶה נִכּוֹן תְּמִיד?
שְׁתַּפוּ בְּסִיטוּאֲצִיָּה שֶׁמִּמְחִישָׁה אֶת טַעֲנַתְכֶם.

לְדַעַתְכֶם, הֵאֵם סִיפּוֹק אִישִׁי וְקִבְלַת תְּמוּרָה עֲרֻכִית מִנְתִּינָה
לְאַחֲרִים, מִפְּחִיתָה מִמְּנָה אוֹ דוּקָא מֵאֲדִירָה אוֹתָהּ? מָה דַעַתָּה
שֶׁל הַכּוֹתֵב בְּסוּגִיָּה זֹאת?

אנא אלי | לחן ושירה שולי נתן | أرحوك إلهي | ألحان شولي ناتان

* שולי נתן, משוררת ישראלית, מלחינה, וזמרת. באלבומה 'ים של אור' שיצא ב-1990 קיבלה השראה ממילות התפילה של פרנציסקוס הקדוש ו"תפילת השלווה", המיוחסת לכומר ריינהולד ניבור. היא חיברה בין שתי התפילות והלחינה חלקים מהן בשיר אחד בשם 'אנא אלי'

אֱלֹהִים תֵּן לִי אֶת הַשְּׁלוֹה
לְהַשְׁלִים עִם נְשִׂאֵינִי יְכוּל לְשָׁנוֹת.
אֲנִי תֵּן לִי אֶת אִמְץ הַלֵּב
לְשָׁנוֹת דְּבָרִים שְׂבִיכְלָתִי.
וְאֲנִי תֵּן לִי אֶת הַחֲכֵמָה
לְהִבְחִין בֵּין אֱלֹה לְבֵין אֱלֹה.
אֲנִי

אֲנִי אֱלֹהִים...
עֲשֵׂה שְׁלֵא אֶתְאַוֶּה כָּל כָּךְ
לְהִיֹּת מְנוּחָם אֱלֹה מְנַחֵם
עֲשֵׂה שְׁלֵא אֶתְאַוֶּה כָּל כָּךְ
לְהִיֹּת מוֹבֵן אֱלֹה מִבֵּין
עֲשֵׂה שְׁלֵא אֶתְאַוֶּה כָּל כָּךְ
לְהִיֹּת אֶהוּב אֱלֹה אוֹהֵב
אֲנִי אֱלֹהִים...

השיר אנא אלי בביצועה של שולי נתן

תפילת השלווה נכתבה באנגלית ע"י הכומר ריינהולד ניבור* (1892-1971) תאולוג פרוטסטנטי אמריקאי

אנא אלי | לחן ושירה שולי נתן | أرجوك إلهي | ألحان شולי נתان

*שולי נתן, شاعرة إسرائيلية، ملحنة ومغنية. في ألبومها "بحر من نور" الذي خرج إلى النور في -1990، ألهمتها كلمات صلاة القديس فرنسيس الاسيزي و"صلاة السكينة" المنسوبة للقس رينهولد نيبور، فقامت بتلحين أجزاء منهما في أغنية واحدة باسم "أنا آيلي - אֲנִי אֵילִי - أرجوك إلهي"

أرجوك إلهي...

اطلب ان لا أشتهي كثيرًا
ان أعزّي بل أن أعزّي
اطلب ان لا أشتهي كثيرًا
ان أفهم بل أن أفهم
اطلب ان لا أشتهي كثيرًا
ان أحب بل أن أحب

أرجوك إلهي...

إلهي امنحني السكينة
لكي أقبل الأشياء التي لا أستطيع أن أغيرها
والشجاعة لأغير الأشياء التي أستطيع أن
أغيرها والحكمة
لأعرف الفرق بين هؤلاء وهؤلاء.
أرجوك.

الأغنية אֲנִי אֵילִי - أرجوك إلهي بأداء شولي נתان

كُتبت صلاة السكينة بالإنجليزية على يد القس رينهولد نيبور [1892-1971]، مفكّر لاهوتيّ بروتستانتي أمريكيّ.

שאלות לדין מחשבה אִשְׁלָה לְנִפְחָשׁ וְלִתְפִיכִיר

יִבְנִי הַפְּרֻקָּה בֵּין קְצִידָה אִסְרִי וְלִנְסִיחָה מְדֻמְגָה לְקְצִידָה
שׁוּלֵי נָתָן. מָה הוּא הַדָּפּוּקָה בְּלִיבָה לְמִגְנִיָּה בְּרִאִיכֶם/נָ?
תִּפְרָקוּ תְּחִידָה לְ מִסְּאָלָה דּוֹר הָאִנְשָׁן וּמִסְּוֹלִיתָה בִּי אֲגִנִּיתִין.

אִפְלֵב אִן לֹא אֲשִׁתֵּי כְּתִירָא אִן אֲעִרִי בֵּל אִן אֲעִרִי - מָה הַלֵּב יִמְכֵּן תִּעְלָמֵה
עַן טִבִּיעָה הָאִנְשָׁן? מָה הַלֵּב נִפְחָשׁ מִן הָרְגָא "אִן אֲעִרִי"? פִּקְרוּ חוּל
מִוִּקְפִי מָה פִּזְלַתֶם/תִּי אֲלֹא תִכּוֹנוּ/תִּכְנִי בִּיהֶם הַמְּעִרִין [מִקְדָּמֵי הַמּוֹאסָה]?

אִפְלֵב אִן לֹא אֲשִׁתֵּי כְּתִירָא אִן אֲפִהֶם בֵּל אִן אֲפִהֶם "הֵל רְגִבָה אִן יִכּוֹן"
הָאִנְשָׁן מִפְּהוּמָה תָּאִי עַל חִסָּב אִן יִפְהֶם אֲחִירִין? הֵל יִמְכֵּן דְּמַח
הַרְגִבִּיתִין?

"אֱלֹהֵי אֲמַנְחֵי הַשְּׂכִינָה לְכִי אֲקַבֵּל הָאֲשִׁיָּה הַלֵּב לֹא אֲסִתִּיעַ אִן אֲגִירָה"
וְהַשְּׂגָאָה לְאֲגִיר הָאֲשִׁיָּה הַלֵּב אֲסִתִּיעַ אִן אֲגִירָה" - הֵל תִּתְוַפְּקוֹן/נָ?
מִעַן הַזֶּה הַדָּעָא? הֵל בִּי זֶלֶק פִּאֲדָה אִם מִחָפְרָה פְּחִסְבָּ?

לְמָדָה יִתְפַּלֵּב הָאֲמֵר שְׂגָאָה בִּי סִבִּיל תְּגִיר אֲמֹר בִּי הָעָלָם? מָה יִהִי
הַגְּהוּד הַמְּלֻבָּה מִנְכֶם/נָ בִּי הַזֶּה הַפְּרָה הַלֵּב נִעִישָׁה?

הֵל לְדִיכֶם/נָ הַחִכְמָה הַכָּפִיָּה לְלִמְיִיר "בֵּין הוּלָא
וְהוּלָא, כְּטוֹאִקֵּם תְּרִבּוּיָה? כְּאָבָא? כְּבִשְׂרָ? וְזַחְוָא/נָ.

אֲכִמְלוּ בְּנֵהָיָה בְּדִילָה -
אֱלֹהֵי, אֲמַנְחֵי הַשְּׂכִינָה...
הַשְּׂגָאָה...
הַחִכְמָה...

מָה אֵת הַהִבְדָּלִים בֵּין שִׁירוֹ שֶׁל אִסְרִי לְבִין הַגְּרִסָּה הַמְּשׁוּלְבָת אֲוֵתָה
שֶׁרָה שׁוּלֵי נָתָן. מָה הִיא מְבַקֶּשֶׁת לֹמֵר, לְדַעַתְכֶן, בְּשִׁינוּיִים אֲלוּ?
הַתִּיחִסּוֹ בְּמִפּוֹרֶשׁ לְשִׁאלַת תְּפִקִּידוֹ וְאֲחִרִיוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּשֵׁנֵי הַשִּׁירִים.

"עֲשֵׂה נְשִׂאָה אֲתָאָוָה כֹּל כֶּךָ לְהִיּוֹת מְנוּחָם אֲלֵא מְנַחֵם" - מָה נִיתֵן לְלִמּוּד
מִכֶּךָ עַל טִבֵּעַ הָאָדָם? כִּיצַד אֲתָם. מְבִינִים. וְאֵת הַבְּקִשָּׁה לְהִיּוֹת
'מְנַחֵם'? חִישְׁבוּ עַל מִצַּב בּוֹ הַעֲדַפְתָּם. שִׁלָּא לְהִיּוֹת הַמְּנַחְמִים?

"עֲשֵׂה נְשִׂאָה אֲתָאָוָה כֹּל כֶּךָ לְהִיּוֹת מוֹכֵן אֲלֵא מְבִין...." הָאִם הַתְּאֻוָּה לְהִיּוֹת
מוֹכֵן חִיבֵית לְבוֹא עַל חֲשַׁבּוֹן הַרְצוֹן לְהִיּוֹת מְבִין? הָאִם אֲפִשְׂרִי לְשַׁלֵּב בֵּין שְׁנֵי
הַרְצוֹנוֹת?

"תֵּן לִי אֵת הַנְּשִׁלּוּהָ לְהַנְּשִׁלִּים עִם נְשִׁאֵינִי יִכּוֹל לְשִׁנּוֹת.
אֲנָא תֵּן לִי אֵת אֲמִץ הַלֵּב לְשִׁנּוֹת דְּבָרִים נְשִׁבִיכְלָתִי." - הָאִם אֲתָן מְזֻדְהִים. וְ
עִם בְּקִשָּׁה זֹאת? הָאִם יֵשׁ בָּהּ רַק תּוֹעֵלַת אִו גַּם סְכִנָּה?

לְמָה נִדְרַשׁ אֲוִמֵץ לֵב כַּדִּי לְשִׁנּוֹת דְּבָרִים בְּעוֹלָם? אִיזָה אֲוִמֵץ
נִדְרַשׁ מִכֶּם. בְּתַקּוּפָה הַזֹּאת בֵּה אֲנִי נִמְצָאִים. וְתָ?

הָאִם יֵשׁ בְּכֶם. אֵת הַתְּבוּנָה לְהַבְחִין "בֵּין אֱלֹהֵי לְאֱלֹהֵי", כְּצוּוֹתִים חִינוּכִיִּים?
כְּהוֹרִים? כְּבִנֵי אָדָם? הַדְּגִימוּ.

הַשְּׁלִימוּ בְּסִימוֹת אֲלִטְרַנְטִיבִיוֹת -
אֱלֵי, תֵּן בִּי אֵת הַשְּׁלִלּוּהָ...
אֵת הָאֲוִמֵץ...
וְאֵת הַתְּבוּנָה...